

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

Будівельні підприємства є самостійними господарюючими суб'єктами, які на власний ризик здійснюють свою фінансово-господарську діяльність. Головною метою діяльності будівельних підприємств є будівництво нових об'єктів нерухомості виробничого, комерційного, житлового та суспільного призначення. Однак будь-яке підприємство, у тому числі і будівельне, в умовах ринкової економіки не може минути фінансової складової, так, як без фінансів не може існувати жодне виробництво. Крім того, будівельні підприємства взаємодіють з різними економічними суб'єктами як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку, що є неможливим без руху грошових коштів, фінансових ресурсів, формування фінансових зобов'язань та їх погашення.

На рис. 1 представлена динаміка обсягу виконаних будівельних робіт за регіонами протягом 2010-2016 років [1]. У 2016 році на підприємствах регіонів України зросли обсяги робіт порівняно з попередніми роками, за винятком Донецької та Луганської областей, у яких на 50% скоротились обсяги робіт на будівельних підприємствах. Найбільше зросли обсяги робіт в таких областях, як Волинській (у 3 рази), Хмельницькій (2,6 рази), Одеській, Вінницькій та Івано-Франківській (2,4 рази), Київській та Харківській (2,3 рази), Львівській (2,2 рази).

Домінування недержавного сектору в будівництві значно ускладнює можливість управління та моніторингу ситуації, що склалася в будівельній галузі (близько 90% всіх будівельних підприємств – недержавні). Але, незважаючи на всі економічні негаразди розвитку будівництва, спостерігається повільне покращення стану галузі у цілому.

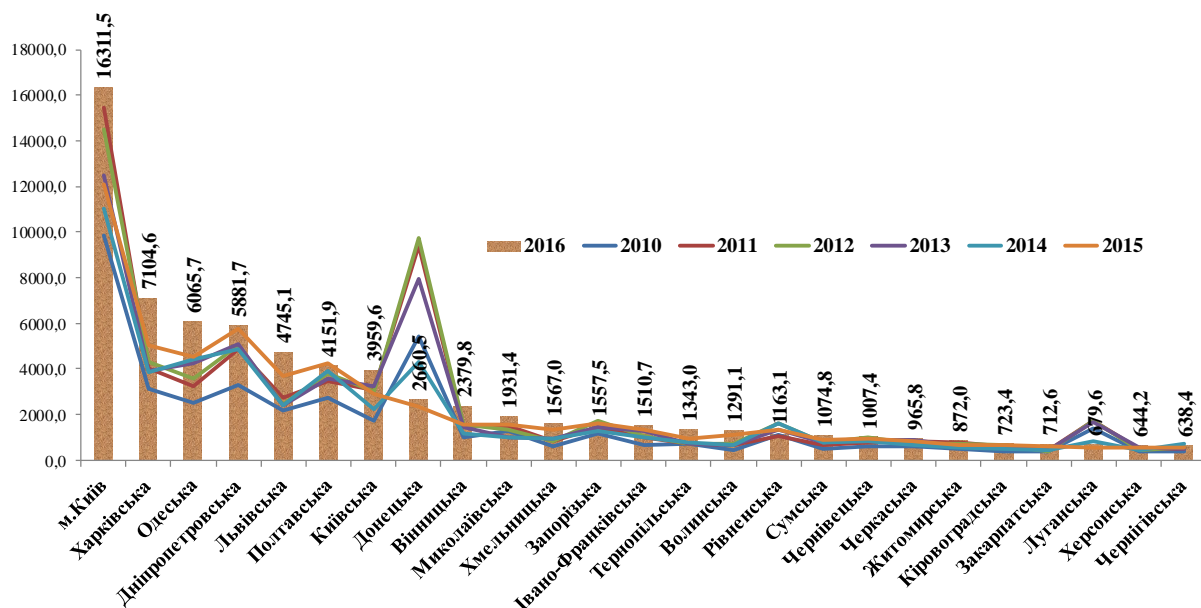

Рис. 1. Динаміка обсягу виконаних будівельних робіт за регіонами, млн.грн.

Житлове будівництво – це галузь довготермінових інвестицій, це капітал, надбання будь-якої країни. В кожній країні функціонує свій механізм розвитку житлового будівництва. Невід’ємним елементом даного механізму є фінансування житлового будівництва. Найбільшою часткою фінансування будівельної галузі були власні кошти підприємств і організацій (майже 70%) та кредити банків і інші позики (до 10%). Найменшою часткою були кошти державного бюджету, що становили до 2% та кошти іноземних інвесторів – 2,6%.

Фахівці будівельного ринку стверджують, що будівництво є локомотивом для всієї економіки і один будівельник «годує» близько п’яти-шести робочих суміжних професій. Однак, складається враження, що керівництво країни намагається не чути цього і не помічає вже сформовану досить складну ситуацію в українській будіндустрії. У 2016 році ми не стали свідками кардинальних покращень у будівельній галузі, як у житловому, так і комерційному сегментах. Швидше за все будівельники будуть продовжувати своїми силами виживати. Конкуренція буде посилюватись, оскільки платоспроможність населення тільки знижується.

Будівництво є капіталоемною галуззю з тривалим фінансовим циклом. Більшість будівельних підприємств залежать від залучених коштів, так, як не мають достатньо коштів для реалізації будівельних проєктів. Відсутність довіри банківських установ до кредитування будівництва, яке пов’язане зі значними ризиками та недостатньо високою платіжною дисципліною будівельників знижує розвиток будівництва. Також, гальмує розвиток галузі і недостатньо високий платоспроможний попит на нерухомість. Маючи об’єктивну потребу в покращенні житлових умов – населення не має фінансової можливості його придбати, так, як умови кредитування, які зараз є неприйнятними для рівня доходів більшості пересічних громадян. Будівельні підприємства що раніше могли користуватися банківськими кредитами для розширення діяльності теж опинилися в такій ситуації.

На початку 2017 року ВРУ розглянула та прийняла законопроект №4733-1 («Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо удосконалення містобудівної діяльності»), який має стати реформою що охопить більше 80% будівельної галузі України. Зміни у законодавстві мають спростити дозвільну систему, завадити аферам у будівництві, захистити інтереси інвесторів та зобов’язати забудовників враховувати думку та потреби громади. Ще одним досягненням для України та для будівельної галузі зокрема, стала децентралізація, яка дозволить збільшити місцеві бюджети та надасть новий поштовх для будівництва.

Впровадження додаткових інструментів для дерегуляції економіки дозволять суттєво поліпшити інвестиційний клімат у будівельній галузі.

Успіх будівельної галузі в цілому залежить від наповнення його інвестиційним ресурсом. Аналізуючи будівництво України в плані наповнення інвестиціями, можна відмітити, що будівництво промислових об'єктів практично відсутнє, бо таке будівництво потребує великих інвестицій, держава не зацікавлена сьогодні у будівництві великих промислових об'єктів, а інвестор (як зарубіжний, так і вітчизняний) в нинішній економічній ситуації навряд чи ризикне вкладати великі кошти. Будівництво соціальної інфраструктури (школи, садочки тощо) повністю залежить від фінансового наповнення місцевих бюджетів, від бажання місцевої влади і економічної ситуації, що дозволяла б розгорнути відповідну програму будівництва. Будівництво комунальної інфраструктури (труби, мережі тощо) теж залежить від наповнення місцевих бюджетів і від держави на стратегічних напрямках (колектори, очисні споруди тощо). Будівництво житла – це сьогодні той напрямок, завдяки якому виживає будівельна галузь в Україні, де основним інвестором є населення. А збільшити обсяг приватних інвестицій в будівництво житла можливо через надання банками за сприяння держави доступних кредитних коштів для населення з процентною ставкою 4-9% річних. Тому, створення привабливого інвестиційного клімату та ефективна співпраця бізнесу та влади сприятиме розвитку будівельної галузі та зростанню економіки в регіонах України.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Доходи українців не дозволяють купувати житло в кредит, – банкіри // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kyiv.ridna.ua/2013/11/dohody-ukrajintsiv-ne-dozvoluyayut-kupuvaty-zhytlo-v-kredyt-bankiry/>
3. Фахівці будівельної галузі України підвели підсумки 2016 року та надали прогнози на майбутнє // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://press.unian.ua/press/1704067-fahivtsi-budivelnoji-galuzi-ukrajini-pidveli-pidsumki-2016-roku-ta-nadali-prognozi-na-maybutne.html>

Поляк А. В.

Студентка факультету економіки та управління
Східноєвропейський національний університет
ім. Лесі Українки, м. Луцьк
Науковий керівник: **Коцій О. В.**,
д.е.н., професор
Східноєвропейський національний університет
ім. Лесі Українки, м. Луцьк

МОТИВАЦІЯ ПРАЦІ ЯК ОСНОВНИЙ МЕТОД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Основною рушійною силою, без якої не обійдеться жодне підприємство є персонал. Без злагодженої та продуктивної праці персоналу неможливо сповна використовувати засоби праці та отримати бажаний результат від діяльності. На сьогодні інноваційні технології стрімко рухаються вперед, проте ще не існує методів, за яких підприємство може здійснювати свою діяльність без впливу людського фактору. Ефективність і злагодженість колективної роботи в першу чергу залежить від знань та підготовки працівників, бажання і уміння працювати, належної мотивації та достатнього стимулювання. Останні два фактори